

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

08 februarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Ion Guzun și Liliana Catan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, declarate de, procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Formusatii Andrei, de partea vătămată Gherasimenco Maxim și avocatul acestuia, Prisacari Ion, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 16 noiembrie 2016, în cauza penală, în privința lui

Palii Ion XXXX, născut la XXX, originar din sat. XXX, r-nul XXX, domiciliat în sat. XXXX, r-nul XXXX.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 18.04.2016 pînă la 19.07.2016;

Instanța de apel de la 08.08.2016 pînă la 16.11.2016;

Instanța de recurs de la 05.01.2017 pînă la 08.02.2017.

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală a fost legal executată.

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție asupra recursurilor ordinare în cauză în baza actelor din dosar,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Soroca din 19 iulie 2016, cauza fiind judecată în procedura prevăzută de art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, Palii Ion a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 200 unități convenționale, ce constituie 4 000 lei, fără privarea dreptului special.

A fost admis în principiu acțiunea civilă inițiată în procesul penal de către partea vătămată Gherasimenco Maxim, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor materiale să se pronunțe instanța de drept comun în ordinea procedurii civile, încasându-se de la Palii Ion în beneficiul statului cheltuieli judiciare în mărime de 1 317 lei.

2. Potrivit sentinței, inculpatul Palii Ion a fost condamnat pentru că, deținând permisul de conducere valabil pentru categoria „B, C, D, BE, CE, DE” cu nr. XXXXX în ziua de 08.06.2014 pe la orele 15:30, conducând automobilul de model „XXXXX” cu n/î XXXXX, pe teritoriul mănăstirii din adiacentul satului XXXX, r-nul XXXXX, prin încălcarea prevederilor pct. 41 (2) Regulamentul Circulației Rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului R. Moldova nr. 357 din 13.05.2009, potrivit căror conducătorul vehiculului ce intenționează să se deplaseze cu spatele, poate să înceapă manevra numai după ce s-a asigurat că, o poate face fără a crea un pericol sau un obstacol pentru ceilalți participanți la trafic, respectiv neasigurându-se că manevra dată nu va crea pericol pentru alte persoane, l-a tamponat pe Gherasimenco Maxim ce se deplasa prin spatele unității de transport, cauzându-i în rezultatul accidentului rutier vătămări corporale medii, sub formă de traumatism cranio-cerebral închis manifestat prin contuzie cerebrală cu insuficiență piramidală, consecințe ulterioare de encefalopatie posttraumatică, incontinență a urinei și

somnambulism, fractură marginală a ulnei pe stânga articulară (fragmednt osos 3*4 mm.), hemotom masiv al țesuturilor moi la nivelul suprafeței dorsale a coapsei drepte, plăgi superficiale multiple la nivelul membrelor superioare și inferioare (antebrațul stâng, coapsa dreaptă, planta stângă), respectivele acțiuni fiindu-i încadrate la art. 264 alin. (1) Cod penal cu calificativele „încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății”.

3. Temeinicia sentinței de condamnare a fost contestată cu apel de către partea vătămată Gherasimenco Maxim, prin care a solicitat casarea acesteia atât în latura penală cât și în cea civilă, cu pronunțarea unei hotărâri privind înăsprirea pentru inculpatul Palii Ion a pedepsei penale, fiindu-i numită cea cu închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe termen de 2 ani, cu admiterea în tot a cerințelor de despăgubire materială în sumă de 54 925, 45 lei, morală în sumă de 100 000 lei și cheltuielile pentru asistența juridică în sumă de 5 500 lei. În motivarea cerințelor formulate menționând gravitatea faptei și pericolul ei social sporit, în raport cu atitudinea manifestată de către inculpat atât la momentul comiterii infracțiunii, cât și după consumarea ei, caracterizată printr-o indiferență totală față de urmările survenite soldate cu dereglarea sănătății de scurtă durată, or inculpatul l-a transportat în or. Chișinău, unde l-a lăsat în stradă în stare periculoasă pentru viață și sănătate, pe cazul dat fiind pornită urmărirea penală de către procuratura sec. Ciocana, Chișinău pe art. 163 alin. (1) Cod penal, lipsa unei căințe sincere față de cele săvârșite și urmările survenite, ceea ce în opinia sa face ca pedeapsa numită de instanță să fie una nejustificat de blândă, ce nu-și va realiza scopul restabilirii echității sociale prin satisfacerea morală a victimelor și corectarea celor vinovați, instanța la numirea pedepsei nu a luat în considerație comportamentul obraznic manifestat de el, fapt pentru care prin Hotărârea nr. 3 din 10.12.2015 a fost destituit din funcția de stareț, fiind acționat de către săteni în judecată pentru acapararea cotelor valorice.

La fel, recurentul își manifestă dezacordul și cu concluzia instanței de neaplicare față de inculpatul Palii Ion a dreptului de a conduce mijloacele de transport, or inculpatul este de o vârstă înaintată, ceea ce ar duce la comiterea accidentelor din neatenție, iar pentru administrarea întreprinderii agricole SRL „XXXXX”, poate fi angajat un șofer pentru a-l transporta la toate deplasările necesare.

Și în cele din urmă, partea vătămată cu referire la prevederile art. art. 225, 10, 23, 219 Cod de procedură penală, precum și dispozițiile art. 1410 Cod Civil, consideră că, a prezentat suficiente probe în confirmarea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune, or până la accident a activat în calitate de paznic la mănăstirea Cosăuți, având un salariu de 790 lei, capacitatea de muncă în urmă accidentului fiindu-i redusă până la 20%, având necesitate în continuare de a urma un tratament sanatorial și neurologic, fapt atestat prin certificatele medicale, inclusiv cheltuielile suportate pentru corespondență, deplasările la procuratură și poliție.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 16 noiembrie 2016, a fost admis apelul părții vătămate Gherasimenco Maxim, dispunându-se casarea parțială a sentinței primei instanțe în latura civilă, cu pronunțarea în această parte a unei soluții noi, după cum urmează:

În corespundere cu art. 225 alin. (2) Cod de procedură penală, acțiunea civilă inițiată în procesul penal de către partea vătămată Gherasimenco Maxim se admite în

parte, dispunându-se încasarea de la **Palii Ion Efim** în folosul acestui a prejudiciului material în sumă de 2 793,3 lei, a cheltuielilor pentru servicii juridice în sumă de 5500 lei și a prejudiciului moral în sumă de 5 000 lei.

Dispozițiile sentinței în latura stabilirii pedepsei penale se păstrează fără modificări, iar cele cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată se exclud.

4.1. Pentru a se pronunța instanța de apel a menționat că, potrivit materialelor cauzei penale, atât la faza urmăririi penale, cât și în cadrul dezbaterilor judiciare în instanța de fond și cea de apel, inculpatul Palii Ion a recunoscut integral fapta săvârșită, depunând declarațiile benevole în ce privește circumstanțele comiterii ei. Împrejurările faptei expuse de el coraborând întru tot cu ansamblul probelor administrate în prezenta cauză, cărora instanța de fond li-a dat o apreciere obiectivă conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al concludenței, utilității, pertinentei, veridicității și coraborării reciproce. Respectiv, ținând cont de faptul că, probele verbale și material scrise, pe care instanța și-a bazat concluziile de vinovăție a inculpatului, detaliat sunt redate în conținutul sentinței de condamnare, instanța de apel a concluzionat inutilitatea expunerii lor repetate.

Astfel, baza probantă administrată pe caz și recunoscută de către inculpat, îi confirmă integral vinovăția în nerespectarea prevederilor RCR, iar ca rezultat producerea accidentului rutier, soldat cu traumarea medie a integrității corporale, instanța corect dispunând condamnarea lui în temeiul art. 264 alin. (1) Cod penal.

Cu referire la categoria pedepsei penale stabilită inculpatului, instanța de apel a ținut să menționeze că, instanța la pronunțarea sentinței în cauza lui Palii Ion a dat deplină eficiență principiului individualizării pedepsei penale (art.7 Cod penal), ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite și urmările survenite, persoana inculpatului ce este la prima abatere de legea penală, anterior ne fiind condamnat, recunoscându-și vinovăția și acceptând baza probantă administrată pe caz, în vederea examinării operative a dosarului cu cheltuieli minime de resurse din partea statului, alături de circumstanțele ce-i atenuează răspunderea penală, ținându-se cont de influența pedepsei aplicate asupra corectării vinovatului, ce nu prezintă pericol pentru societate, fiind slujitor al cultului și la o vîrstă înaintată, având caracteristica pozitivă de la locul de trai, în lipsa circumstanțelor ce i-ar agrava răspunderea penală, care în ansamblu au determinat aplicarea în privința lui a pedepsei sub formă de amendă. Or, prin cele reținute mai sus, instanța a indicat temeiurile care fundamentează proporționalitatea între scopul reeducării infractorului, prin caracterul retributiv al pedepsei aplicate și așteptările societății față de actul de justiție realizat sub aspectul restabilirii ordinii de drept încălcate.

De altfel, instanța de apel a ținut să menționeze că, la aplicarea pedepsei în formă de amendă, instanța a fost orientată de către acuzatorul de stat ce a reprezentat învinuirea în instanța de fond și care considerând-o drept una suficientă și efectivă, nu a contestat-o în ordine de apel.

În ce privește neaplicarea în privința inculpatului a privării dreptului de a conduce mijloacele de transport, respectiva restricție în calitate de pedeapsă complementară, potrivit sancțiunii normei penale, poate fi aplicată doar în cazul stabilirii pedepsei închisorii.

De rând cu aceasta instanța de apel a reținut că, scopul pedepsei penale este corectarea celui vinovat întru prevenirea comiterii de către el pe viitor a altor fapte penale și că ea trebuie să contribuie la reeducarea infractorului, dar nu să devină o

osândă pentru el, astfel, ca cel vinovat să se simte pe deoparte protejat de legea penală, iar pe de altă parte să se conformeze restricțiilor impuse de ea în scopul conștientizării rolului ei educativ. Respectiv, ea urmează a fi eficientă și benefică pentru executare în raport cu persoana căreia i se stabilește, precum și utilă pentru a-și atinge scopul principal de prevenire a comiterii pe viitor a altor fapte penale.

În atare împrejurări instanța de apel a reținut netemeinicia solicitării referitor la înăsprirea în privința inculpatului Paliu Ion a pedepsei penale, fapt pentru care în această parte apelul formulat de partea vătămată Gherasimenco Maxim nu va fi admis.

Cît privește cerințele de ordin civil formulate de către acesta, instanța de apel le consideră parțial întemeiate, motiv pentru care va dispune casarea sentinței în latura civilă, cu soluționarea acțiunii civile inițiate în procesul penal, dat faptului că, în materialele cauzei se dețin date suficiente cu privire la cheltuielile de ordin material suportate de el pentru deplasarea la procuratură și instanțele de judecată în vederea participării la acțiunile de urmărire penală și judecarea cauzei, suma lor fiind probată prin bonurile de plată anexate la acțiunea civilă de la f.d. 190-197, inclusiv cele prezentate ulterior instanței de apel, suma totală a cheltuielilor suportate în acest sens constituind 2 793,3 lei.

Respectiv instanța de fond, având date suficiente referitor la cheltuielile de ordin material suportate de către partea vătămată pentru tratament și asistență juridică, urma să soluționeze cerințele formulate de ea în acest aspect, precum și să se expună în latura ce ține de despăgubirile morale, or evaluarea acestui cuantum, la fel ține de aprecierea instanței.

În acest context, dispunând soluționarea acțiunii civile instanța de apel a reținut că, prin noțiunea de prejudiciu moral se înțeleg suferințele psihice sau fizice cauzate prin acțiuni sau omisiuni care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparțin persoanei din momentul nașterii sau la bunurile dobândite prin lege (viața, sănătatea, demnitatea și reputația profesională, inviolabilitatea vieții personale, secretul de familie și personal), prin fapte ce atentează la drepturile personale nepatrimoniale (dreptul de a folosi propriul nume, dreptul de autor etc).

Prevederile art. 219 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală oferă persoanelor fizice cărora li-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală, posibilitatea de a înainta acțiune civilă privitor la despăgubire prin repararea prejudiciului moral. Dispoziția alin. (4) aceleași norme stipulează că, la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerație suferințele fizice ale victimei, prejudicial agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare etc. De rînd cu aceasta, prevederile art. 220 alin. (2) și (3) Cod de procedură penală, reglementează procedura de soluționare a acțiunilor civile în cadrul procesului penal și aplicabilitatea legii civile în raport cu cea penală, astfel că, hotărîrea privind acțiunea civilă urmează a fi adoptată în conformitate cu normele dreptului civil și altor domenii de drept.

Totodată, potrivit art. 1398 alin. (1) Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune, iar potrivit art. 1423 alin. (1) Cod civil mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al

autorului prejudiciului și de măsura în care această compensație poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Ținând cont de faptul că, normele dreptului material și celui procesual expuse mai sus, obligă instanța de judecată să se expună în procesul penal și referitor la acțiunea civilă, instanța de apel a reținut posibilitatea soluționării pretențiilor cu caracter material formulate de Gherasimenco Maxim, dispunând încasarea în beneficiul lui de la inculpat a prejudiciului material probat prin bonurile de plată referitor la cheltuielile suportate în legătură cu deplasarea în instanțe la suma de 2793,3 lei, respingând în acest sens încasarea pretinselor sume de pe cele două bonuri de plată anexate în xerox copie la f.d. 213, instanței de recurs nefiindu-i prezentate bonurile în original, ce ar putea constitui obiect de încasare în cadrul litigiului civil.

Totodată, la evaluarea cuantumului prejudiciului material al despăgubirilor cu caracter moral, instanța de apel a ținut cont de faptul că, prin intermediul procuraturii Ciocana, Chișinău ce a inițiat în numele părții vătămate Gherasimenco Maxim cerere cu privire la recuperarea despăgubirilor cu caracter material și moral, instanța de drept comun în ordinea procedurii civile, prin hotărârea din 28.03.2016 a dispus încasarea în beneficiul acestui de la Palii Ion a cheltuielilor suportate pentru tratament ca rezultat al traumatismului suportat în urma accidentului rutier în sumă de 45 514 lei, precum și a daunei morale în sumă de 15 mii lei, păstrată fără modificări de către CSJ prin decizia din 02.11.2016, casând în acest sens decizia CA Chișinău din 28.06.2016.

În ce privește solicitarea părții vătămate privind încasarea venitului ratat, ca rezultat al neachitării salariului pe perioada incapacității de muncă, precum și cheltuielile pentru tratamentul sanatorial pe viitor, acestea nu pot constitui obiectul soluționării în ordinea procedurii penale.

De rând cu aceasta, la evaluarea cuantumului despăgubirilor cu caracter moral solicitate în cadrul procesului penal, instanța de apel a ținut cont de suferințele suportate de către partea vătămată în legătură cu instrumentarea prezentei cauze, inclusiv prin deplasările repetate la instanțele de resort în vederea participării la acțiunile de urmărire penală, precum și nedorința inculpatului de a stinge benevol cheltuielile suportate ca rezultat al accidentului comis, apreciind-o la 5000 mii lei, suma solicitată de 100 000 mii lei fiind una exagerată și ireală pentru achitare, ținându-se cont inclusiv și de categoria infracțiunii imputate inculpatului.

Cât privește cheltuielile suportate pentru asistența juridică, instanța de apel a considerat posibil de a le încasa în mărimea solicitată de 5 500 lei, or potrivit art. 96 alin. (1) Cod de procedură civilă instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Respectiv, dispunând încasarea întregii sume solicitate cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică, instanța de apel a luat în considerație activitatea desfășurată de către avocatul Boris Onica în prezenta cauză penală și anume: pregătirea documentelor necesare pentru inițierea acțiunii civile în procesul penal, precum și participarea la toate ședințele de judecată, unde a reprezentat interesele părții vătămate.

De rând cu aceasta instanța de apel a considerat că, instanța de fond eronat a dispus încasarea de la inculpatul Palii Ion în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 1 317 lei, ce urmează a fi excluse din dispozitivul sentinței.

Respectiva concluzie se întemeiază pe dispozițiile art. 143 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală potrivit căror „expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea gradului de gravitate și a caracterului vătămărilor integrității corporale”. Dispoziție alin. (2) aceleiași norme stipulează că „plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat”.

Ținând cont de faptul că, cheltuielile judiciare încasate se referă la efectuarea raportului de expertiză medico-legală în privința părții vătămate Gherasimenco Maxim, ce a fost ordonată de către OUP în vederea constatării leziunilor corporale pricinuite părții vătămate în rezultatul accidentului rutier, ce la rândul său a determinat încadrarea juridică a faptei, acțiune procesuală ce ține de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, fiind pusă în sarcina părții acuzării, instanța de apel a considerat neîntemeiată soluția judiciară cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, procurorul la 04.01.2017, declară recurs ordinar, făcând trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia cu menținerea sentinței primei instanțe. Recurentul invocă dezacordul excluderii încasării de la Palii Ion în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată în suma de 1 317 lei, care a fost suportată de către stat pentru efectuarea expertizei medico-legale a părții vătămate, or expertiza a fost solicitată și acceptată de avocatul inculpatului. Potrivit art. 142 alin. (2) Cod de procedură penală, se indică că, din inițiativa proprie și pe cont propriu sunt în drept să înainteze cerere despre efectuarea expertizei. Totodată, potrivit art. 227 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt cheltuieli suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal;

5.1. Nefiind de acord cu sentința primei instanțe și decizia instanței de apel, partea vătămată Gherasimenco Maxim la 16.12.2016, fără a face trimitere la prevederile art. 427 Cod de procedură penală, declară recurs ordinar, prin care solicită rejudecarea cauzei, casarea totală a sentinței prime instanțe și parțială a deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei hotărâri prin care inculpatului Palii Ion să i se aplice o pedeapsă cu privațiune de libertate și lipsirea de dreptul de a conduce cu mijloacele de transport de un termen de 2 ani. Recurentul invocă dezacordul cu aplicarea pedepsei inculpatului Palii Ion ca prea blîndă, precum și acțiunea civilă admisă de instanțele inferioare ca prea mică. Din materialele cauzei se constată că, la urmărirea penală și cele anexate în timpul cercetării judecătorești s-a stabilit că inculpatul vina nu a recunoscut-o, or, investigarea cauzei penale a durat mai mult de 2 ani. Inculpatul nu este la prima abatere de la lege. Totodată, recurentul invocă că, inculpatul a părăsit locul infracțiunii după comiterea infracțiunii. De asemenea, recurentul consideră că, inculpatul este obligat să achite salariul ratat pînă la 06.10.2017, cînd expiră termenul stabilit pentru invaliditate, suma fiind 790 lei x 35 luni = 27 650 lei. Cît privește prejudiciul material solicită de a încasa de la inculpat în beneficiul părții vătămate în suma de 54 925, 45 lei, iar prejudiciul moral, de 100 000 lei.

5.2. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Prisacari Ion în numele părții vătămate Gherasimenco Maxim la 05.01.2017, declară recurs ordinar, prin care solicită casarea acesteia cu admiterea cerințelor invocate în apelului părții vătămate. Recurentul invocă dezacordul privind acțiunea civilă fiind una prea mică.

Mai mult, instanța de apel respingând cerințele acțiunii civile inițiată de partea vătămată s-a referit la prezența hotărârii judecătorești sec. Ciocana mun. Chișinău din 28.03.2016, prin care s-a dispus încasarea de la inculpat în beneficiul părții vătămate a cheltuielilor suportate pentru tratament ca rezultat al traumatismului suportat în urma accidentului rutier în sumă de 45 514 lei, precum și a daunei morale în sumă de 15 000 lei, păstrată fără modificări de către Curtea Supremă de Justiție prin decizia din 02.11.2016. În acest context este de menționat că, cerințele acțiunii înaintate de către partea vătămată în cauza penală respectivă sunt diferite de cele admise de judecătoria sect. Ciocana mun. Chișinău din 28.03.2016.

5.3. Partea vătămată Gheramisenco Maxim a prezentat 3 referințe, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, privind opinia sa asupra recursului ordinar depus de procuror, în cauza penală în privința inculpatului Paliu Ion, solicitând admiterea recursului declarat de procuror și de partea vătămată, deoarece sentința primei instanțe și decizia instanței de apel nu sunt corecte și nu corespund legii. Or, instanțele inferioare nu au acordat deplină eficiență pedepsei penale și acțiunii civile și injust au ajuns la concluzia că corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă cu aplicarea amenzii.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității acestora, din următoarele considerente.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care se constată că este vădit neîntemeiat.

Colegiul penal constată că, motivele invocate de autorii recursurilor nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorii de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei instanței de apel.

Referitor la recursul ordinar declarat de procuror:

În această consecutivitate se reține că, în recursul ordinar, procurorul a invocat în drept temei de casare a deciziei instanței de apel prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, precum că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În esență, recurentul critică decizia instanței de apel dintr-un singur considerent, și anume că, în viziunea sa, greșit instanța de apel a exclus încasarea de la Paliu Ion în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată în suma de 1 317 lei, care a fost suportată de către stat pentru efectuarea expertizei medico-legale a părții vătămate.

Prin urmare, Colegiul penal respinge ca fiind neîntemeiat acest argument, deoarece instanța de apel și-a motivat soluția în această parte, care a fost expusă pe larg la pct. 4.1. din prezenta decizie, soluție, pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin și a cărei reluare nu se mai impune.

Potrivit prevederilor art. 227 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sînt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal. Cheltuielile judiciare cuprind sumele plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali. Cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Potrivit art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sînt suportate de condamnat sau sînt trecute în contul statului. Iar potrivit alin. (2) aceluiași articol, instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci cînd aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Achitarea cheltuielilor judiciare poate fi suportată și de condamnatul care a fost eliberat de pedeapsă sau căruia i-a fost aplicată pedeapsă, precum și de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeuri de nereabilitare.

Suma de 1 317 lei solicitată de procuror ca să fie încasată de la inculpat în folosul statului constituie suma care a fost suportată pentru efectuarea expertizei medico-legale nr. 234 din 10.09.2015.

Potrivit prevederilor art. 143 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea gradului de gravitate și a caracterului vătămărilor integrității corporale. Dispoziție alin. (2) aceleiași norme stipulează că, plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

În consecință, raportînd situația reținută în cauză, la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul concluzionează că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța de apel a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art.414-417 Cod de procedură penală, iar recursul declarat, este vădit neîntemeiat și se apreciază ca inadmisibil.

Referitor la recursurile ordinare declarate de partea vătămată Gherasimenco Maxim și avocatul acestuia, Prisacari Ion:

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în textul normei vizate.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Colegiul penal menționează, că potrivit practicii judiciare constante, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Instanța de recurs constată, că recurenții deși în expunerea motivelor privind dezacordul cu pedeapsa stabilită inculpatului și acțiunea civilă admisă de instanța de apel, nu fac trimitere expres la temeiurile pentru recurs prevăzute la art. 427 Cod de procedură penală, Colegiul penal constată că de fapt se întrevede temeiul pentru recurs prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în următoarele temeuri: instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii

sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Potrivit prevederilor art. 414 alin.(1) Cod de procedură penală instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

Prevederile art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală stabilesc că instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit prevederilor art. 417 alin.(8) Cod de procedură penală decizia instanței de apel trebuie să conțină temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Colegiul penal constată că temeiurile invocate de recurenți, prevăzute în pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală nu și-au găsit confirmarea la examinarea recursului și recursului suplimentar declarate, dat fiind faptul că, instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art. 414 alin. (1), (5), 417 alin.(8) Cod de procedură penală, și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat, aceasta cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată.

Mai mult, Colegiul penal reține, că soluționând acțiunea civilă privind repararea prejudiciului înaintată de parte vătămată, instanța de apel a casat parțial hotărârea primei instanțe, prin care a fost dispusă încasarea sumei prejudiciului material în sumă de 2 793,3 lei, a cheltuielilor pentru servicii juridice în sumă de 5 500 lei și a prejudiciului moral în sumă de 5 000 lei, considerând că este justificat și întemeiat de a încasa din contul inculpatului în folosul părții vătămate, sumă care, în opinia instanței, a fost considerată suficientă și oportună suferințelor morale și psihice suportate de către partea vătămată, menționând că quantumul pretins de partea vătămată de 100 000 lei, este exagerat.

În acest sens, instanța de recurs reține că legiuitorul a acordat prerogativă instanței de judecată de a aprecia și determina quantumul prejudiciului moral ce urmează a fi încasat.

Or, art. 1422 alin. (1) și (2) Cod civil expres prevede că, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Mai mult, recursurile declarate, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5.1 și 5.2 din prezenta decizie, sunt întemeiate doar pe critica modului în care instanțele au apreciat circumstanțele cauzei în latura civilă și a pedepsei.

Însă, pornind de la relevanțele art. 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în latura civilă și a pedepsei, în alt sens decât cel pe care îl

propun părțile pe caz este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar la fel este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recursurile de pe rol au constituit obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens, iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița c. Moldovei).

Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Astfel că în speță, Colegiul penal consideră că instanța de apel just a considerat că suma de 5 000 lei ca prejudiciul moral dispusă de a fi încasată părții vătămate este echitabilă, care corespunde suferințelor psihice sau fizice suferite de aceasta în urma acțiunilor inculpatului Paliu Ion.

Referitor la solicitarea părții vătămate și apărătorului acestuia privind încasarea venitului ratat, ca rezultat al neachitării salariului pe perioada incapacității de muncă, precum și cheltuielile pentru tratamentul sanatorial pe viitor, acestea nu pot constitui obiectul soluționării în ordinea procedurii penale

Cît privește motivul invocat precum că, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, Colegiul penal constată că, în această ordine de idei și în raport cu circumstanțele invocate în recursurile ordinare de pe rol, instanța de apel legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind pedeapsa aplicată inculpatului, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, just și argumentat a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, conform căror persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului. Inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amenda.

Deci, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului în corespundere cu prevederile legale (pct. 4.1. din decizie).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurenți, că hotărârile contestate conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că pedeapsa aplicată inculpatului a fost individualizată conform prevederilor legale, astfel recursurile ordinare sunt vădit neîntemeiate.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursurilor înaintate în cazul în care se constată că acestea sunt vădit neîntemeiate.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare, declarate de procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Formusatii Andrei, de partea vătămată Gherasimenco Maxim și avocatul acestuia, Prisacari Ion, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 16 noiembrie 2016, în cauza penală, în privința lui ***Palii Ion XXXX***, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă.

Publicată integral la **07 martie 2017**.

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan